

‘Duurzaam ondernemen is vooruit kijken’

Jan Venselaar is begonnen als lector Duurzame bedrijfsvoering aan de hogeschool.
‘Duurzaamheid is meer dan een paar zonnepanelen. Het is weten waar je als bedrijf over twintig jaar wilt zijn’.

Christel Bos

Duurzaamheid is een hot item. Wereldwijd zoals de Top voor Duurzame Ontwikkeling in Johannesburg, maar ook gemeenten hebben duurzaamheid hoog op de agenda staan. In het onderwijs is de term inmiddels ook doorgedrongen. Verschillende hogescholen hebben sinds dit jaar een lectoraat duurzaamheid. Weliswaar allemaal met een andere invulling, zoals technologie (InHolland Alkmaar), energie (Saxion) of leefomgeving (ook Saxion). Hogeschool Zeeland vindt het thema zo belangrijk dat een lectoraat simpelweg de titel ‘Duurzaamheid’ krijgt.

In eerste instantie wordt duurzaamheid in alle technische opleidingen van de Faculteit Techniek en Natuur geïntegreerd. Andere faculteiten zoals de Heao en Verpleegkunde komen in de toekomst aan de beurt.

De nieuwe lector Jan Venselaar gaat naast zijn baan als adviseur Duurzaamheid bij TNO twee dagen in de week de Hogeschool Brabant en de Hogeschool ‘s-Hertogenbosch van advies voorzien. De kenniskring bestaat uit een vijftal docenten van de Faculteit Techniek en Natuur en een docent van AIM. Het is de bedoeling dat ook docenten van de Hogeschool ‘s-Hertogenbosch betrokken worden bij de kenniskring.

Wat is ‘Duurzame bedrijfsvoering’?

‘Duurzame bedrijfsvoering is eigenlijk hetzelfde als duurzaam ondernemen. Duurzame bedrijfsvoering is simpel gezegd met je verstand vooruit kijken en rekening houden met economische, sociale en natuurkundige ontwikkelingen.

Bedrijven moeten produceren binnen de randvoorwaarden die de maatschappij schept en deze wordt steeds kritischer. Wat bijvoorbeeld tien jaar geleden alleen nog door actiegroepen werd bestreden, is vandaag de dag de norm. Een bedrijf die zijn producten laat maken door kinderen in ontwikkelingslanden wordt daarop afgerekend. Denk maar aan C&A. Bedrijven die in continue conflict zijn met hun omgeving krijgen op den duur problemen en moeten dus wel maatschappelijk verantwoord ondernemen.’

Duurzame bedrijfsvoering is dus puur eigen belang?

‘Aan de ene kant doen bedrijven dit uit winstbejag, maar aan de andere ook uit ethische overweging. Bedrijven maken namelijk deel uit van diezelfde maatschappij. Twee termen op dezelfde munt.’

De introductie van Duurzame bedrijfsvoering verloopt moeizaam. Wat is hiervan de oorzaak?

‘De grootste belemmering is het hier en nu denken van bedrijven. Veel bedrijven hebben geen toekomstvisie, weten bijvoorbeeld niet hoeveel energie ze in 2030 willen besparen en zijn vaak niet bereid om daarin te investeren. Een bedrijf zou moeten weten hoeveel energie het in 2020 wil besparen. En op welke manier die besparing kan worden gedaan door bijvoorbeeld zonnecellen. Bedrijven moeten hun doel helder hebben en hierin zit vaak de belemmering. Een investering moet op korte termijn iets opleveren. Zonnepanelen die na tien jaar pas geld gaan opleveren, daarin zien de meeste bedrijven niets.’

Waarom een lectoraat Duurzame bedrijfsvoering?

‘Duurzame technologie is er al. Daar zijn duizenden mensen mee bezig. Belangrijker is hoe krijg je die nieuwe techniek in bedrijven? Hoe ga je als bedrijf daarmee om? Naar dit onderwerp is nog nooit onderzoek geweest. Vandaar het lectoraat ‘Duurzame bedrijfsvoering’.

Bedrijven en dan heb ik het over het midden en klein bedrijf moeten dus eerst overtuigd raken van de relevantie van duurzame bedrijfsvoering. Er bestaan inderdaad legio theoretische boeken over duurzaamheid, maar die zijn allemaal gericht op grote bedrijven. Voor het midden en klein bedrijf is er niets. Daarvoor gaan we praktische middelen ontwikkelen.’

Wat doet de kenniskring?

‘Het onderzoek van de kenniskring is erg praktijkgericht. Er lopen al twee projecten. Het eerste project speelt in Breda waar we Bredase bedrijven op het gebied van duurzame bedrijfsvoering doorlichten. ‘Wat speelt er bij bedrijven? Wat doen ze aan duurzaamheid, niet alleen nu, maar ook in de toekomst? Daarvoor moet je de juiste vragen stellen, want veel bedrijven zijn zich misschien niet eens bewust van hun eigen duurzame bedrijfsvoering.

Wij proberen ze daarbij mogelijkheden voor de toekomst te geven.

Verder loopt er een project bij de gemeente Tilburg. De kenniskring praat mee in een werkgroep dat beleid ontwikkelt voor een bedrijventerrein. Hoe kun je dat opzetten? Wat zijn de mogelijkheden om tot echte duurzaamheid te komen? Wat verwacht ik van het bedrijventerrein? Welke technische maatregelen moeten bedrijven daarvoor nemen? We doen onderzoek naar de reacties van bedrijven. Begrijpen hoe bedrijven beslissingen nemen en daar op de juiste wijze op aansluiten dat is misschien wel het belangrijkste.

Het is de bedoeling dat de kenniskring de bevindingen gaat publiceren in tijdschriften of gaat presenteren op congressen. De docenten van de kenniskring zijn hierop geselecteerd.

Het doel is uiteindelijk een masteropleiding ‘Duurzame bedrijfsvoering’ te ontwikkelen.

Daarvoor moeten we eerst kijken of er vraag is naar zo’n opleiding anders heeft het weinig zin.’

Is met het lectoraat het Cirrusproject overbodig geworden?

‘Het lectoraat is een vervolg op het Cirrusproject dat in 1999 van start is gegaan.

Het sluit mooi op elkaar aan, maar ze volgen andere sporen. Cirrus is opgezet om duurzaamheid in alle technische opleidingen te integreren. De kenniskring doet onderzoek in de praktijk.’

Wat doet het lectoraat voor studenten?

‘Het is de bedoeling dat we bij vakken waarbinnen duurzame bedrijfsvoering past lessen gaan geven. De kennis die wij door onderzoek verkrijgen, verspreiden we via internet. Studenten kunnen via stage of afstudeerproject bij projecten van het lectoraat worden betrokken.

Daarnaast lopen er projecten waaraan studenten vanuit verschillende disciplines kunnen deelnemen. Ze krijgen dan bijvoorbeeld de opdracht een verzorgingshuis zo duurzaam mogelijk te maken.’